

Étienne'o Barilier „Praha“ – epistolinio romano pavyzdys

Genovaitė DRUČKUTĖ
Vilniaus universitetas

Pagrindiniai žodžiai: *epistolinis (laiškų) romanas, monodiškumas, polifoniškumas, meilės naratyvas, politinis naratyvas.*

Įvadinės pastabos

Laiškų romanas laikomas pasenusiu, nemadingu žanru, nors Prancūzijoje, Italijoje, Šveicarijoje ir kitose šalyse nemažėja jam skirtų tyrinėjimų – straipsnių, didesnių studijų. Paminėtini Jeano Rousset, Tzvetano Todorovo, Laurent'o Versini darbai. Tyrimų gausą ir įvairovę, be abejo, nulėmė turtinga epistolinio, arba laiškų, žanro istorija. Vienas iš pirmųjų, o gal ir pats pirmasis Vakarų Europoje laiškų romanas – 1444 m. Aeneas'o Silvio Piccolominio, būsimą popiežiaus Pijaus II (1405–1464), lotyniškai parašyta *Historia de duobus amantibus*, t. y. *Dviejų išimylėjėlių, arba Eurijalo ir Lukrecijos, istorija*. Šis romanas pasiūlo ir tam tikrą naratyvo formą:

- 1) meilės jausmo raida ir analizė,
- 2) tikras ar tariamas laiškų autentiškumas, sustiprinantis estetinį ir moralinį jų poveikį,
- 3) autentiškumą manifestuojantys paratekstai – leidėjo, redaktoriaus, liudininco pratarmės, paaiškinimai, pabaigos nuorodos ir pan. Štai ir Piccolominis yra pareiškęs, kad jo *Historia* esanti paremta tikrais faktais, o jo tikslas buvęs jaunimui parodyti meilės pinkles bei atskleisti proto lavinimo ir dorybės naudą. Pirmojo epistolinio romano autorius pabrėžia moralinę romano reikšmę.

Epistolinio romano „aukso amžius“ – XVII ir ypač XVIII amžiai, davę tokius šedevrus, kaip Guilleragues'o *Portugalų vienuolės laišakai* (*Lettres portugaises*, 1669), Charles'io de Montesquieu *Persų laišakai* (*Lettres persanes*, 1721), Marivaux *Marijanos gyvenimas* (*La Vie de Marianne*, 1731), Samuelio Richardsono *Pamela* (1740) ir *Klarisa* (*Clarissa Harlowe*) (1748), Isabelle'ės de Charrière romanai, Jeano-Jacques'o Rousseau *Julija, arba Naujoji Eloiza* (*Julie ou la Nouvelle Héloïse*, 1761), Johanno Volfgango von Goethe's *Jaunojo Verterio kančios* (*Die Leiden des jungen Werther*, 1774), Pierre'o Choderlos de Laclos *Pavojingi ryšiai* (*Les Liaisons dangereuses*, 1782).

Prasidėjus romantizmo epochai, epistolinių romanų banga nulsūgsta ir išsenka. Įvairias žanrines, stilistines, ideologines metamorfozes patyrusioje XX a. literatū-

roje epistoliniai romanai labai reti ir gerokai nutolę nuo savo pirmtakų. Laiškų romanas pavirsta savo paties rekonstrukcija (Michelio Butoro *Iliustracijos III [Illustrations III]*, 1973), pastišu arba parodija (Pierre'o Gripari *Brolis Gošė, arba kelionė į Kiniją [Frère Gaucher ou le Voyage en Chine]*, 1975), detektyvine istorija (B. Poirot Delpech *Lietuvos pamišėlė [La Folle de Lituanie]*, 1970), psichoanalitiniu tyrimu (Erikos Kaufman *Perėjimas [Transfert]*, 1975). Kaip šiame kontekste atrodo Étienne'o Barilier romanas „Praha“ („Prague“)?

Šiuolaikinis prancūziškai rašantis šveicarų rašytojas Étienne'as Barilier (g. 1947 m.) yra daugiau kaip trisdešimties knygų – romanų ir esė – autorius, vertėjas iš italų ir vokiečių kalbų, nemažai rašantis literatūros, dailės, muzikos, filosofijos klausimais. Epistolinis romanas „Praha“ išleistas 1979 m. Pažvelkime, koks šis tekstas ir kaip jis koreliuoja su žanro tradicija.

Epistolinio romano struktūra. Meilės naratyvas

Romano žanro tyrinėtojas Laurent'as Versini skiria monodinio, arba monofoninio, ir polifoninio tipo epistolinius romanus (V e r s i n i 1998, 61–83). Pavadinimai kalba patys savaime: monodinius (monofoninius, vienbalsius) tekstus sudaro vien tik siuntėjo ar siuntėjos laišakai, pavyzdžiui, romanai *Portugalų vienuolės laišakai*, *Marijanos gyvenimas*. Polifoniniai (daugiabalsiai) tekstai – tai ne vieno, o kelių, kaip romane *Julija, arba naujoji Eloiza*, ar daugelio, kaip antai *Pavojinuose ryšiuose*, siuntėjų ir gavėjų laišakai, kuriantys sudėtingą adresantų ir adresatų tinklą, painingą intriga. Tokiu būdu „Praha“ yra polifoninio tipo epistolinis romanas; jame, pagal laiškų autorių tautinę priklausomybę, galima skirti šveicarišką ir čekišką pusę. Visi laišakai siunčiami neįvardytam adresatui, jaunam prancūzakalbiui šveicarui, profesiniais reikalais kelioms savaitėms išvykusiam į Prahą. Kai kurios daugiau ar mažiau tiesioginės topografinės nuorodos leidžia manyti, kad šveicariškoji pusė – tai Lozanos miestas ir jo apylinkės; laiškus rašo adresato mylimoji Odilė, jo draugai Žoržas ir Žiuljenas, kelis atsiunčia tėvai, du laiškus – pastorius, trys laišakai anoniminiai. Čekiškajai pusei atsovauja Praha ir keletas jos gyventojų: adresato draugas Milanas, buvęs prokuroras, o dabar – jaunimo nusikalstamumo specialistas Vaclavas K. bei jo šešiolikmetė duktė Milena. Romane nėra nė vieno adresato laiško; apie jo atsakymus bei tarp laiškų išiterpiančius telefono skambučius galima numanyti iš jam siunčiamos korespondencijos. Skirtingai nuo Lozanos, Prahos detalus planas, smulkūs, vaizdingi, emociškai nuspalvinti aprašymai. Subjektyvus santykis su miesto topografija kelia tikrumo, buvimo Prahoje išpūdį.

Beveik nuo pat žanro pradžios epistoliniame romane susipina meilės jausmo analizė, sentimentalioji intriga ir politinė tema. *Persų laiškų* autorius Montesquieu savo nuopelnu laikė „filosofijos, politikos ir moralės jungtį su romanu“ (plg. *ibid.*, 63). Epistolinio romano struktūros pagrindas yra mylimųjų išsiskyrimas, dažniausiai prievartinis, nulemtas asmeninių, socialinių, politinių ar kitokių aplinkybių – kelionės į kitą kraštą, luominių skirtumų, nelygios visuomeninės padėties, karo, tremties. Išsiskyrimą gali sukelti psichologinės priežastys, mylimųjų nesusiprati-

mai ar nesutarimai. Išsiskyrimas išbando meilės jausmą, jį sustiprina arba susilpnina. Paprastai epistolinių romanų pabaiga nėra laiminga. Ji dramatiška arba tragiška: mylimieji atsiduria sunkioje pasirinkimo situacijoje; jie galutinai išsiskiria, miršta arba žūsta.

„Prahoje“ meilės analizę ir sentimentalią intrigą užtikrina dvi adresantės ir jų jausminiai ryšiai su adresatu: vykti kartu su mylimuoju atsisakiusi, Šveicarijoje likusi Odilė ir Čekijos sostinėje sutikta Milena. Abi protagonistės romane iškyla tarsi viena kitos atspindys, suponuojantis brandos ir ankstyvos jaunystės, patirties ir pradžios opozicijas. Trisdešimtmetė Odilė yra diplomuota filologė, literatūros vertėja, savarankiška ir nepriklausoma jauna moteris. Jos turtingas vidinis gyvenimas, ji subtiliai analizuoja savo ir kitų veikėjų elgesio motyvus, pasekmes bei jausmus. Milena yra kone pirmą kartą įsimylinti moksleivė, dar tiktai bandanti susivokti ir formuluoti savo norus. Odilės ir Milenos kontrastą paryškina jų laiškų stilius. Palyginkime pirmuosius jų laiškus epistoliniame romane:

1. „Vis dar jokio laiško. Aš pradedu kaip reikiant nerimauti. Jeigu tik žinočiau, kaip tau paskambinti. Argi paštas gali taip vėluoti? <...> Aš bandau įsivaizduoti kelių tų puslapėlių, kuriuos tu dėl manęs išplėsi iš savo nuovargio. Aš bandau suvokti, koks tingus ir apsnūdęs tarnautojas, koks neapsižiūrėjimas, koks aplaidumas yra atsakingas už šią kankinamą tylą. Aš žinau, kad negerai darau skųsdamasi, ir vis dėlto aš skundžiuosi. Tai tik vienas iš mano prieštaravimų. Argi meilės laišškai neturėtų būti pažymimi specialiu ženklu, kad viso pasaulio paštininkai pasistengtų juos pristatyti minties greičiu? <...> Aš veltui mėginu, pasitelkdama savo, kaip tu žinai, gana išskydusius prisiminimus, tave įsivaizduoti tame mieste, žiūrinėdama nuotraukas toje knygoje, kurią man palikai, skaitydama aprašymus tavo pirmame ir vieninteliame laiške, aš veltui sakau, kad šią akimirką tu kažkur esi, man tai nesuvokiama, tu plūduriuoji anapus laiko, ir tu pradėsi gyventi tik kitame, taip laukiamame laiške“ (liepos 10 d. Odilės laiškas) (Barilier 1979, 7);

2. „Aš jūsų atsiprašau dėl savo prancūzų kalbos, kuri nėra labai gera. Žinoma, aš atsimenu! Aš gavau jūsų laišką šį rytą ir aš atsiprašau, jeigu ne viską supratau. Bet aš labai noriu apžiūrėti kartu su jumis paveikslų galerijas ir kitus dalykus Prahos mieste, kuris, kaip jūs sakote, yra toks gražus, ir kurį aš vis tiek labai myliu. Jeigu jūs norite, poryt aš ateisiu prie pilies jūsų nurodytu laiku“ (liepos 15 d. Milenos laiškas) (Ibid., 32–33).

Vaizdinga, rafinuota, ilgais periodais banguojanti filologės ir vertėjos kalba; trumpi jaunos mergaičiukės sakiniai, šnekamosios kalbos intonacija, netaisyklingos formos, tiesmukiška minties raiška. Abiejų „varžovių“ meilės linija dramatiškai nutrūksta. Odilės ir jos mylimojo ryšiui iškyla neperžengiamos psichologinės kliūtys: abejonės, nesusikalbėjimas, melas, tikra ar tariama neištikimybė. Tarp Milenos ir į Šveicariją grįžusio adresato iškyla išorinė kliūtis – geležinė uždanga, ilgam atskyrusi dvi santvarkas, du pasaulius.

Politinis naratyvas

Ar Barilier „Praha“ yra politinis romanas? Be abejo, taip, šalia meilės ir jausmų analizės linijos nuosekliai rutuliojama tai, ką galima pavadinti politine linija. Šio epistolinio romano veiksmas vyksta 1968 m. tebesitęsiant „Prahos pavasariui“; didžioji dalis laiškų išsiųsta nuo liepos 10 d. iki rugpjūčio 21 d., kai Varšuvos sutarties šalių kariuomenė įžygiavo į Čekijos sostinę, tuo užbaigdama vadinamąjį „atšilimą“; paskutinis Milano laiškas adresatui parašytas rugsėjo 15 dieną. Tikri Prahos įvykiai epistoliniame romane pabrėžia laiškų autentiškumą. Skaitytojas gali įtarti, kad skaito realių žmonių laiškus, juolab minimos politinių veikėjų pavardės, kai kurie istoriniai faktai (pavyzdžiui, Slanskio byla).

Tiek meilės, tiek ir politinės intrigos atveju veiksmas sukasi apie bevardį ir bebalį adresatą, kurio figūra neapibrėžta, o jam šveicarų ir čekų siunčiami laišškai kuria daugybinio atspindžio efektą. Romane nerasime fizinio herojaus portreto, iš laiškų visumos sužinome tik tai kelias neesmines smulkmenas. Skaitytojui paaiškėja, kad adresatas yra mylimosios Odilės vienmetis, turi tėvus ir ištekėjusią seserį, yra baigęs filologijos fakultetą. Neaiškus jo viešnagės Prahoje motyvas. Skaitytojas sužino tik tiek, kad bevardis adresatas Čekijos sostinėje atlieka tyrimą, norėdamas įvertinti dabartinius šios šalies įvykius ir juos sąlygojusią pokarinę raidą – 1948 metų komunistinį perversmą, po jo prasidėjusius piliečių persekiojimus, teismus, įkalinimus. Adresatas domisi politika: viename laiške užsimenama, kad 1968 metų pavasarį praleido Paryžiuje, buvo garsiųjų „gegužės“ įvykių liudininkas, bet liko nepatenkintas, lyg ko nesupratęs ir grįžo namo.

Prahoje adresatui jo draugas Milanus verčia į prancūzų kalbą „atšilimo“ laikotarpiu paskelbtus aukų ir jų kankintojų liudijimus. Adresatas susirašinėja su Vaclavu K., kuris komunistinio perversmo metais įstojo į komunistų partiją, buvo paskirtas vyriausiuoju prokuroru ir skelbė teismų nuosprendžius. Tačiau visiškai neaiškus adresato domėjimosi tikslas: ar atliekamas žurnalistinis tyrimas, ar bus rašomas romanas, o gal – politinė studija. Tai kas gi čia vyksta, ką adresatas veikia Prahoje?

Versini pažymi, kad svarbus epistolinio romano struktūros ramstis yra tiesos paieška ir vienybės, jungties siekis. Visi šio romano tipo veikėjai – vienas nuo kito atskirti mylimieji, jų padėjėjai ir priešininkai – atstovauja tam tikrai tiesai; šios tiesos nekintamos ir nekeičiamos, jos nebent trumpai susiliečia, neigia arba geriausiai atveju papildo viena kitą. Tam tikra prasme laiškų romanas yra kurčiųjų pokalbis: į laiškus atsakoma, bet tam, kad įrodytum savo tiesą, įtvirtintum savo poziciją.

Bevardis „Prahos“ laiškų adresatas, nors romane nerasime nė vieno jo laiško, taip pat ieško tiesos, tačiau labai netikėtu būdu – per melą. Jis nori išsiaiškinti melo mechanizmą ir jo poveikį savo korespondentų ir atitinkamos visuomenės (šveicarų, čekų) psichologijai bei gyvenimui, taip pat – melo ir valstybės politikos santykius. Visiems korespondentams adresatas užduoda klausimų apie melavimą vaikystėje ir vėlesniais metais, apsimitinėjimus, apgavystes, neištikimybes. Atkaklūs bandymai išsiaiškinti išprovokuoja skirtingą reakciją:

1. „Ką tau patarti? Žinoma, gyvenime mes tam tikra prasme neapsieiname be

melo. Žinoma, tai universalus dalykas, ir būtent dėl to reikia su tuo susitaikyti, į tai atsižvelgti ir neversti žmonių kentėti be reikalo. Savo darbe aš su melu susiduriu beveik kasdien. Pasakyti ar nusišviesti tiesą nuo vėžio sugrauzto žmogėno? Nuomonės išsiskiria. Aš pats esu už tylą. <...> Ir patikėk manim, nusišviesti tiesą nuo ligonio ne visuomet yra pats lengviausias kelias. <...> Aš net pasakyčiau daugiau: reikia pačiam tikėti tuo, ką pasakoji. Man tai kartais pavyksta. Beje, kas yra tiesa šioje ar kitoje srityje? <...> Tiesa yra tai, ką aš nusprendžiau“ (liepos 20 d. Žoržo laiškas) (Ibid., 56);

2. „Bet, mano brangus sūnau, savo laiške tu mums uždavei klausimą, ir mes labai mielai pasinėreme į prisiminimus, kad atsakytume. Tačiau prisipažįstame, kad esame sutrikę. Galbūt tai reiškia, kad tu mums niekada nesi ko nors tokio pamelavęs, ir mes tuo labai didžiuojamės! <...> Bet tu mums nepaaiškini, kodėl užduodi šį klausimą. Visa tai man priminė daugelį dalykų iš tų metų, kai buvai mažas berniukas“ (liepos 21 d. tėvų laiškas) (Ibid., 57–58);

3. „Aš suprantu tavo sutrikimą to prokuroro akivaizdoje. Bet kam kalbėti apie veidmainystę ir melą, kurie tau pačiam yra atgrasūs? Akivaizdu, jeigu tu paklaustum jį tiesiai, jeigu tu jam užduotum papiktinančius klausimus, jį kaltindamas, tai niekada jis tau neparašytų nei eilutės. <...> Bet kodėl negalėčiau išivaizduoti, kad iš „padorumo“ tu įlindai į to žmogaus kailį ir tiki tuo, ką sakai, netgi tuo, ką jis sako? Tai iš tiesų vienintelis būdas jį suprasti. Ir visi žino, kad vienintelis būdas lengvai priimti melą, – tai juo patikėti“ (liepos 24 d. Odilės laiškas) (Ibid., 76);

4. „Tai, ką jūs sakote apie save patį, negalėtų pateisinti jūsų paniekos kitiems. Tai, ką jūs sakote apie visuotinį melą, jums nesuteikia teisės meluoti. Jūs laikote save tai auka, tai budeliu. Jūs nesate nei vienas, nei kitas. Jūs esate žmogus, kaip kiekvienas iš mūsų“ (rugpjūčio 16 d. pastoriaus Žano D. laiškas) (Ibid., 172).

Iš kelių pateiktų citatų matyti romano veikėjų santykis su melo ir tiesos problema. Odilė bando suprasti ir savaip interpretuoti, tėvams sūnaus klausimai panašūs į mažo berniuko paikiojimus, pastorius melo problemą svarsto iš teologo pozicijų, Žoržui ir Žiuljenai adresato „knaisiojimas“ kelia juoką, provokuoja pašaipą ir ironiją. Į šią moralinę filosofinę diskusiją įtraukiama ne tik šveicariškoji, bet ir čekiškoji pusė. Įsimylėjusiai Milenai klausimų pateikėjas yra neklystantis, tiesai atstovaujantis žmogus. Jos tėvo, buvusio prokuroro Vaclavo K., požiūris į melą ir tiesą yra klasinis, partinis. Milanai adresato užsidegimą aiškina kultūrų skirtumais ir noru suprasti. Melo ir tiesos leksemos įvairiomis formomis figūruoja daugelyje laiškų, tai vienas iš pagrindinių leitmotyvų.

Adresato siekis suvokti melo (ir kartu tiesos) prigimtį paradoksalus: jis pats meluoja savo korespondentams. Kita vertus, toks elgesys visiems romano veikėjams, neišskiriant nė bevardžio adresato, yra tiesos, apsisprendimo ir pasirinkimo prielaida ir galimybė. Ji aiškiai formuluojama paskutiniame Milano laiške:

„Tu pabandei meluoti, kad geriau suprastum melo mechanizmą kitame žmoguje. <...> Mūsų šalyje nėra meluojančių žmonių: yra melas. Mes neturime, niekada neturėjome laisvės meluoti arba sakyti tiesą. <...>, jūsų laisvė, <...> tai laisvė rinktis tarp melo ar tiesos, kaip jūs galite pasirinkti vieną iš dviejų automobilių markių

ar vieną iš dviejų marškinių fasonų“ (rugsėjo 15 d. Milano laiškas) (Ibid., 205).

Matome, kad politinis naratyvas romane nutrūksta taip pat staiga, kaip ir pirmasis – meilės – naratyvas. Abiejų pagrindinių siužeto linijų neužbaigtumas, galutinis „neišsprendimas“ kuria atvirą tekstą. Romano „Praha“ atvirumas suponuoja aktyvų skaitytoją. Skirtingai nuo tradicinio epistolinio romano skaitytojo, kuris pasineria į tekstą tam, kad pasyviai mėgautųsi siužeto vingiais, „Prahos“ skaitytojas įtraukiamas į aktyvią diskusiją. Jis yra priverstas užmegzti dialogą su laiškų adresantais, o per juos – ir su adresatu. Šis skaitytojas yra priverstas klausyti ir ieškoti atsakymų, vertinti ir rinktis.

Išvados

Étienne'o Barilier kūrybos tyrinėtojai pažymi rašytojo polinkį į refleksiją, sudėtingas filosofines problemas. Tai nieko keisto, turint omenyje, kad rašytojas dar 1977 m. apgynė filosofijos daktaro disertaciją, kurią tais pačiais išspausdino pavadinimu *Albert'o Camus filosofija ir literatūra* (*Albert Camus, philosophie et littérature*). Visoje Barilier kūryboje yra ryški šio prancūzų filosofo egzistencialisto ir rašytojo įtaka. Barilier romanų personažai daugiausia yra jauni menininkai arba intelektualai, svarstantys ir sprendžiantys egzistencinius klausimus, o romanų veiksmas įgauna simbolinę, alegorinę ar filosofinės parabolės prasmę. Romanu „Praha“ rašytojas pademonstravo kiek užmirštos epistolinio romano tradicijos patrauklumą ir gyvybingumą. Akivaizdu, kad itin sąlygiška epistolinė romano forma puikiai tinka perteikti „amžinas“ ir kartu aktualias filosofines, moralines ir psichologines problemas.

Literatūra ir šaltinis

B a r i l i e r 1979 – Étienne Barilier, *Prague*, Lausanne: Éditions l'Âge d'Homme.

F o r m e e t s i g n i f i c a t i o n, Paris: Éditions Joseph Corti, 1962.

F r a n c i l l o n 1991 – Roger Francillon, „Dans le sérail helvétique. Le guerrier, l'ivrogne, le berger et l'eunuque“, Roger Francillon, Claire Jaquier, Adrien Pasquali, *Filiations et filatures. Littérature et critique en Suisse romande*, Carouge–Genève: Éditions Zoé.

P a s q u a l i 1991 – Adrien Pasquali, „Les creux de parole. Construction et inachèvement de l'oeuvre littéraire“, Roger Francillon, Claire Jaquier, Adrien Pasquali, *Filiations et filatures. Littérature et critique en Suisse romande*, Carouge–Genève: Éditions Zoé.

T o d o r o v 1970 – Tzvetan Todorov, *Littérature et signification*, Paris: Larousse.

V e r s i n i 1998 – Laurent Versini, *Le roman épistolaire*, Paris: PUF.

Genovaitė Dručkutė

Étienne'o Barilier „Praha“ – epistolinio romano pavyzdys

S a n t r a u k a

Pagrindiniai žodžiai: *epistolinis (laiškų) romanas, monodiškumas, polifoniškumas, meilės naratyvas, politinis naratyvas.*

Laiškų romano, dar vadinamo meilės laiškų romanu, žanras atsirado pirmoje XVI a. pusėje. Jo „aukso laikai“ – du vėlesnieji amžiai. Literatūros istorijoje žinoma daug puikių šio žanro pavyzdžių. XX a. šis romano tipas pasitraukė į pakraštį, bet neišnyko. 1979 m. išleistas Étienne'o Barilier romanas „Praha“ perima ir pratęsia geriausias laiškų romano tradicijas.

Nuo pat žanro pradžios laiškų romano naratyvas plėtojamas pagal tam tikrą formą: 1) meilės jausmo raida ir analizė, 2) tikras ar tariamas laiškų autentiškumas, sustiprinantis estetinį ir moralinį jų poveikį, 3) autentiškumą manifestuojantys paratekstai. Romano žanro teorijose ryškinama meilės laiškų romanui būdinga monodinė arba polifoninė forma. Meilės istorija įtraukia moralinę problematiką; ji gali būti rutuliojama visuomeninio, politinio gyvenimo fone.

Barilier „Prahoje“ polifoninis naratyvas sukuria sudėtingą laiškų siuntėjų ir gavėjo (adresantų ir adresato) ir jų santykių tinklą. Visi laiškai adresuojami anonimiam gavėjui – į Prahą išvykusiam jaunam šveicarui, kuris atlieka naujausių politinių įvykių – vadinamojo „Prahos pavasario“ – tyrimą. Romane nėra adresato atsakymų. Meilės linija yra glaudžiai susieta su politika ir egzistenciniais korespondentų ieškojimais. Barilier romanas „Praha“ akivaizdžiai parodo, kad laiškų romano žanras tebėra gyvybingas ir aktualus, labai tinkamas filosofinių, psichologinių ir moralinių idėjų raiškai.

Genovaitė Dručkutė

Étienne Barilier's "Praha" as an Example of the Epistolary Novel

S u m m a r y

Keywords: *epistolary novel, monodic, polyphonic, amorous narrative, political narrative.*

The epistolary novel, otherwise called the novel in love-letters, originated in the first half of the 16th century. This generic form enjoyed its golden age over the next two centuries. Not many epistolary novels were written in the 20th century, this genre fell out of use but it did not become extinct. Étienne Barilier's novel "Praha" is written in the best traditions of the epistolary novel.

Since the emergence of the genre, the novel in love letters has followed a certain narrative scheme: 1) the development and analysis of the feeling of love, 2) a real or supposed authenticity of letters that strengthens the aesthetic and moral effect of the

narrative, 3) the presence of paratexts. The theories on the epistolary genre highlight the monodic and polyphonic ideas characteristic of its narrative. The love story which is at the heart of the narrative is followed by a moral discussion as well as the historical and political developments of the plot.

The epistolary novel “Paha” represents a complex network of the relationships between the addressers and the addressees. All the letters are addressed to an anonymous recipient, a young Swiss man who is carrying out the so-called “Prague Spring” investigation. The novel contains no response of the addressee but it can be inferred from the letters addressed to him. Barilier’s novel is a polyphonic narrative. The intrigue of the love story is unfolding along the history of the political developments and the existential search that the addressers and addressees undertake.

Genovaitė DRUČKUTĖ
Prancūzų filologijos katedra
Vilniaus universitetas
Universiteto g. 5
LT-01513 Vilnius
[pranckatedra@ff.vu.lt]